

Хронологията: Доц. П. Грудев представя дисертацията си на председателя на Експертния съвет (ЕС) на направление "Неутронна и реакторна физика и ядрена енергетика" (НРФЯЕ) доц. М. Манолова. По нейна поръка проф. К. Крежов написва писмено мнение за качествата на труда. Това са първите стъпки, предшествващи семинара за предварително обсъждане (предзащита), предвидени в процедурата в **чл. 11** ал. (1) на действащия Правилник по ЗРАСРБ на ИЯИЯЕ, **"Изисквания, условия, правила и решения, приети от научния съвет на ИЯИЯЕ в допълнение към правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН"**. Оставало е за насрочения за 11.05.2017 семинар ЕС да осигури, съгласно **чл. 11**, участието на *"най-малко 7 хабилитирани учени, от които поне 4 професори или доктори на науките"*, за да се приложи **чл. 10** ал. (2) във варианта, при който семинарът се провежда от ЕС, без да се налага разширяване на семинара със заповед на директора. Тази процедура е съгласувана и с Правилника за дейността на ИЯИЯЕ (приет от Общото събрание на учените), според който на семинарите на научните направления: **чл 33 ал. (2) т.8** *"се провеждат предварителни обсъждания на дисертации (предзащити) и правят предложения пред Научния съвет на ИЯИЯЕ за откриване на процедури за тяхната защита. (3) В случаите по т. 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8, когато структурното научно звено не разполага с изисквания брой квалифицирани специалисти по дадена тематика, се провежда семинар на научното направление съвместно с експертния съвет по направлението"*.

По тази процедура в ИЯИЯЕ след влизане в сила на ЗРАСРБ са защитени 4 дисертации за степента "доктор на науките". Малко преди да се проведе семинара на 11 май, обаче, по настояване на член на ръководството на института, ЕС преустановява изпълнението на процедурата в двата действащи институтски правилника, а вместо това приема да следва предписанията в най-горния Правилник за прилагане на закона ЗРАСРБ. Основният Правилник за прилагане на закона ЗРАСРБ не отчита спецификите на БАН и разнообразието на академичните институти. Именно затова е допълнен последователно с приетите два академични правилника по ЗРАСРБ - на БАН и на ИЯИЯЕ, които по дефиниция се считат съгласувани със закона и Правилника за прилагането му **без повторение на текстовете**.

За разлика от двата академични правилника, които предвиждат **1 семинар-предзащита**, но налагат допълнителни изисквания, процедурата в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ предвижда **2 семинара** преди защитата на дисертацията: "обсъждане" и "предварително обсъждане", и двата - в първичното звено (лабораторията), с междинно участие на НС: **Чл. 38**. *Кандидатът предлага дисертационния труд по чл. 37 и автореферата в първичното звено за обсъждане, което се извършва в негово присъствие. Ако съветът на първичното звено одобри работата на кандидата, ръководителят на първичното звено **предлага** на факултетния или научния съвет да открие процедура за предварително обсъждане. **Чл. 39. (1) Процедурата за предварително обсъждане се провежда пред съвета на първичното звено.***

Очевидно, в чл. 39 под "процедура за предварително обсъждане" се разбира самото предварително обсъждане (предзащита). Обсъждането по чл. 38 за краткост ще наричаме пред-предзащита, макар, че двата семинара в чл. 38 и чл. 39 са практически идентични, освен, че на втория семинар се подготвя и предложение до НС за жури на защитата (както се прави и на единствения семинар-предзащита по двата академични правилника). От всичко последвало става очевидно, че правилата са променени (незаконно, защото НС не е променял Правилника по ЗРАСРБ на ИЯИЯЕ, нито пък ОСУ е променяло Правилника за дейността за ИЯИЯЕ) – с цел да се осигури **намесата и контролът на НС още преди предзащитата**.

Семинарът на 11 май, макар и разширен с ЕС на направлението, не би могъл да се счита за същинска предзащита и по другите два правилника по ЗРАСРБ-на БАН и на ИЯИЯЕ, заради неизпълненото изискване за минимален брой хабилитирани. Ако доц. Манолова не беше се съгласила да изпълнява устно нареждане, в противоречие с действащите правилници на ИЯИЯЕ, и беше се погрижила да осигури необходимия брой хабилитирани лица, предзащитата на Грудев щеше да е факт още на 11 май, а защитата можеше да се проведе през септември 2017.

За решението на НС по чл. 38, 39 не е предвиден срок и терминът "предлага", предполагат, че ролята на съвета е формална, и при отсъствие на драстични нарушения, НС автоматично утвърждава провеждането на предзащитен семинар. Вероятно, в очакване това да стане на

предстоящото заседание на НС на 23 май, ЕС на НРФЯЕ обявява предзащитата по **чл. 39** за 26 май. Това би позволило на следващото заседание през юни НС да утвърди предложението на семинара за жури за защита. При такова развитие, следвайки стриктно Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, защитата на доц. Грудев щеше да се състои най-късно в началото на октомври 2017. Обаче, след заседанието на НС на 23 май, на членовете на ЕС е съобщено, че семинарът на 26 май се отлага. Семинар-предзащита и досега, **7 месеца** по-късно, не е проведен.

Какво се случва на заседанието на НС на 23.05.2017 според протокола? Изказване на **доц. Тонев**: *“от доклада не става ясно в какво научно направление/специалност ще се провежда защитата –има два варианта: доктор на техническите науки, доктор на физическите науки. Предлага материалите по дисертацията да се оставят при техн. секретар Р.Станчовска, за да се запознаят членовете на НС с тях”*.

В закона и правилника към него няма изискване професионалното направление да се уточнява на пред-предзащитата по чл. 38, нито пък е в правомощията на НС да определя избора му. Според **чл. 5. (1)** на закона : *“Образователната и научна степен „доктор” и научната степен „доктор на науките” се придобиват само във висши училища и научни организации, получили акредитация за обучение в образователна и научна степен „доктор” от НАОА, при условията и по реда на Закона за висшето образование. Чл.-кор. Стоянов пояснява: “ИЯИЯЕ не е сертифициран (след 2016) да провежда защиты на дисертации по технически науки”*. Институтът има валидна акредитация по специалност "Неутронна физика и физика на ядрените реактори" на професионално направление **4.1 "Физически науки"**. Доц. Грудев, избран за доцент в ИЯИЯЕ по физически науки, с публикации в списания и по двете направления, със защитени докторанти и по двете специалности, има пълното основание да избере по какво направление ще защитава интердисциплинарната си дисертация. При единствената в момента валидна акредитация по неговата тематика, получена с отчитането в заявката към НАОА на постиженията и на ръководената от него лаборатория, уточняването на направлението е една формалност, тъй като условието от **чл. 5 (1)** е изпълнено. НС е трябвало просто да напомни това да се укаже на предстоящия семинар по чл. 39, както и предложението за жури да се съобрази с чл. **4 (3)** на закона, че при интердисциплинарност на темата *“най-малко един член на журито трябва да бъде от друга научна област, към която темата на дисертационния труд има отношение”*.

Въпреки разяснението на председателя на НС, доц. Тонев не оттегля предложението си, и даже е подкрепен от зам-директора доц. Гутев. НС единодушно решава: *“ЕС по ‘Неутронна и реакторна физика и ядрена енергетика’ да проведе семинар за разглеждане на материалите на дисертационния труд на доц.д-р Павлин Грудев за придобиване на научната степен ‘доктор на науките’ при следните условия: • Материалите на дисертационния труд да са достъпни за разглеждане-не 10 дена преди датата на семинара. • Да се укаже шифърът на научното направление/специалност, по която ще се провежда защитата. • Директорът на ИЯИЯЕ да издаде заповед за разширен състав на ЕС по ‘Неутронна и реакторна физика и ядрена енергетика’*”.

Това решение грубо нарушава Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, като измисля и налага несъществуващ в процедурата по чл. **38, 39** - **втори пред-предзащитен семинар?!** Ако протоколът коректно отразява заседанието, излиза, че никой от членовете на съвета не познава наложената на ЕС по НРФЯЕ процедура за провеждане на предзащита по чл. 38, 39 от Правилника към ЗРАСРБ, нито пък изобщо някой е попитал председателя на НС, кое налага промяна на практиката в досегашните **4** защиты в ИЯИЯЕ, при които НС е упражнявал единствено задължението си да утвърди предложеното от предзащитния семинар жури за защитата на дисертацията. НС приема това незаконно решение при ясното съзнание, че то не само отлага, но и застрашава защитата на П. Грудев, която може да стане само по валидна в момента акредитация. Не е ясно как е определен съставът на този непредвиден от никой правилник разширен семинар. Ако е следвано предписание (но за предзащита) в духа на чл. **5 (2)** от правилника на БАН: *“семинарът се разширява със заповед на Директора с външни хабилютирани лица, специалисти в областта на процедурата, предложени от първичното научно звено”*, то доц. Манолова би трябвало да е представила внесен от нея в деловодството списък с имена, посочени от лаб. ЯЕЯБ, които директорът да утвърди (или някои - да не утвърди) в своята заповед. Няма следа от подобен документ. Фактът е, че в директорската заповед от **26.06.2017**

фигурират с право на глас, доста външни за института лица, включително от Техническият университет (ТУ), който също е имал преди време такава акредитация по технически науки.

В началото на разширения със заповед на директора семинар на 28.06.2017 доц. Манолова прочита по-подробен вариант на становището на отсъстващия проф. Крежов, с препоръка "да се открие процедура за придобиване от П. Грудев на научната степен "доктор на науките" в професионално направление "Физически науки (специалност "Неутронна физика и физика на ядрените реактори)". Според протокола, присъстващият на семинара доц. Тонев задава въпрос, "който му е задавал покойният акад. Андрейчев-какво фундаментално откритие във физиката е направил доц. Грудев, за да претендира за доктор на физическите науки?" Включеният в заповедта директор на АЯР, доц. Л. Костов, отбелязва, че никой от прилагашите във физиката сложни програми, "не претендира за откритие. Приносът на доц. Грудев е в областта на техническите науки". И заявява, че "НС трябва да реши в коя сфера са постиженията на дисертанта". Дискусията се развива само месец, след като на предишното заседание на 23 май колектив от 11 души, включващ директора, председателя на НС, зам.-директор, пом.-директора и др., е награден от НС за най-добра работа в категорията **Научно-приложни изследвания в областта на ядрената физика**. Изглежда, доц. Грудев, вместо да се занимава с развиване и внедряване на програми за повишаване на безопасността на АЕЦ, е трябвало да се заеме с "**изучаване на качествени мелнишки вина**", за да бъде признат за приложен физик. Чл.-кор. Стоянов изказва дори мнение, че "П. Грудев е добре да се насочи към защита в ТУ". Семинарът е информиран от доц. Манолова, че в момента в НАОА е в ход обновяването на акредитацията на ИЯИЯЕ по технически науки. До края на 2017 това не се случва. Мнението на проф. Крежов, единственият експерт, вникнал професионално в дисертацията, е пренебрегнато и семинарът единодушно решава: "*Предлага на НС на ИЯИЯЕ да се открие процедура за предварително обсъждане на дисертационен труд на доц.д-р Грудев за придобиване на научната степен 'доктор на науките' по научно направление 5.0 Технически науки, 5.4 Енергетика (Ядрени реактори)*".

Така, организираният под диктовката и с участието на директора незаконен семинар налага на дългогодишен сътрудник и ръководител на особено обществено значима лаборатория в ИЯИЯЕ да защитава по специалност с невалидна за момента акредитация на института - с което блокира за неопределено време процедурата за защита. Изходът от тази абсурдна ситуация е бил НС на 29.06. да не признае решението на семинара, като обяви, че самото решение на НС от 23.05. е било недообмислено и незаконосъобразно. Това не се случва – едно, че не се е намерил смелчак да се противопостави на директора, и второ, цялата практика на настоящия НС на ИЯИЯЕ показва, че мнозинството от членовете му "знаят и вярват", че : "*Партията е права и когато съгреши дори*"...Оттук нататък се разиграва "параграф 22" с няколко, вече напълно излишни безсмислени заседания, на които осъзнали, но не признали, грешката си отделни членове на НС се опитват, след дъжд качулка, някак да оправят поразията, последвала безотговорното им решение. Правят се и опити НС да обяви предзащитата преди възстановяването на акредитацията и така да се спестят 2 месеца от забавянето. (А по институтския правилник по ЗРАСРБ самият разширен семинар на 28.06. е могло да бъде признат за предзащита, ако на него са присъствали 4-ма професори.) Тези опити са успешно неутрализирани от доц. Тонев, който последователно разиграва Съвета с предложения за разни смехотворни питания на този и онзи, тук и там... На заседанието от 05.10.2017 директорът на ИЯИЯЕ даже приписва на БАН (?) съвета: "*да насочим тази защита към ТУ, който е акредитиран по научно направление 5.1 Технически науки 5.4 Енергетика. Т.е. да не се навлиза в тематика, която е присъща за други висши у-ща*". Протоколите от заседанията на НС са забавно, и едновременно тъжно и жалко четиво. Малкото разумни гласове потъват в безразличието и сервилността на мнозинството.

Акредитацията на ИЯИЯЕ вероятно ще стане факт през януари и П.Грудев ще се яви на защита с 8-9 месечно закъснение. Но "казусът" не свършва дотук. Предизвикан от произволната интерпретация на правилниците по ЗРАСРБ, предоставила на директора възможността **безнаказано да злоупотребява със служебното си положение, прикрит зад колективно решение на НС**, случаят става "прецедент", оправдаващ скандално анулиране от НС на предзащита в направление "Теоретична и математическа физика". Следва "Казусът Минков"...